

Ямде лий

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Вуйыштышт – ший, шұмыштышт – шөртньö

28
октябрь –
Коча-кова-
влакын
кечышт.

Илья Кудрявцев Йошкар-Оласе 2-шо номеран школышто 2-шо «А» классыште тунемеш. Каныш кечылам чон вургыж вуча. Кажне арнян еш дене коча-коваж деке ялышке вашка. Лидия Ивановна ден Александр Николаевич Рябининмыт (снимкыште – Илья уныкашт дене пырля) Советский районсо Нёлпер ялыште илат. Коктынат сулен налме канышыште улыт. Сурт сомылкам ыштат, чыве ден лудым ашнат. Кенежым, шыже велеш пакчаштышт, палисадыштышт могай гына пеледышым от уж! Иктыже весыж деч чечен, ойыртемалтше. Тиде озаватын пашаже. А лишыл егышт-влакын пелен улмышт Лидия Ивановна ден Александр Николаевичлан – чылт пайрем. Нуно шочшышт ден уныкаштын толмыштлан кажне гана тутло сийым ямдылат: мелнам кўэштыт, шўр ден шылан паренгым конгаш шындат, перемеч ден когыльым ыштат. Александр Николаевич, куанымыж дене кидышкыже гармоньым налын, коклан марий семым шокталта. Илья коча-коважым моткоч пагала да пайрем дене шокшын саламла.

В.МАМАЕВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Ныжыл коваем

Эр эрдене эр кынелын,
Тый пүкенышке шинчат.
Тамле когыльым пурлалын,
Шöрым лўшталаш лектат.

Нангает ушкалым нурыш,
Ош пеледышым погет.
Темалтет тый

шöрым тутлым,
Уныкатым вўчкалтет.

Дима СЕМЁНОВ.

1-ше номеран Морко школ.

ПОДПИСКЕ

2024 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан тўрлö йөн дене возалташ лиеш:

- ☑ верласе связь отделенийлаште: ак – 432 тенгеат 48 ыр;
- ☑ podpiska.pochta.ru сайт полшымо дене; **Индекс – П4696.**
- ☑ **редакций гоч:** ак – 150 тенге;
- ☑ **электрон газетым** луднеда гын, 89027382237 телефон номер дене Сбербанкыш 150 тенгем колтыза да yamde_lii@mail.ru адресыш лўмнердам возыза.

Подпискым ыштыше-влак коклаште **лотерей** модыш эртаралтеш. Квитанцийым редакцийышке колтыман. **Тўн приз – 3D ручка.**

Рекламе.

Эртыкым шымлаш онай

Моско олаште «Без срока давности» шымлыме проект-влак фестиваль эртаралтын. Фестиваль радамыште тыгай луман всероссийский конкурс иктешлалтын. Тушко шке проектышт дене кумло тўшка ўдыр-рвезе ушнен. Паша-влак 1941-1945 ийлаште Кугу Ачамланде сар годым совет калыкын геноцидше дене кылдалтше лийыныт. Тушко меат, 11-ше классыште тунемше-шамыч Вика Батухтина, Юлия Петухова да мый (**снимкыште**), ушненна да призёр лийынна. Мыланна историйым да обществозна-

Фотом школ архив гыч налме.

нийым туныктышо Людмила Евгеньевна Аблинова полшен. Шкежат кыртмен пашам ыштенна. Элнан эртыме корныжым шымлаш кумыл утларак лектын.

Настя КОШПАЕВА.
2-шо номеран Кужэгер школ.

Тўткө лийман

Шыжым кече эре кўчыкемеш. Вашке пычкемышалтеш. Тыгай годым корнышто тўткө лийман. Морко район Коркатово лицейысе «Лицеисты добра» волонтер отрядын енге-влак тидын нерген тунемше-шамыч дене вашлийын мутланеныт. Правил-шамычым ушештареныт. Илыш гыч пример дене пенгыдемденыт. Йоча-влаклан светоотражающий тасмам пуэденыт.

В.СМИРНОВ.

Сенымашлан ўшанена

Ме, тўрлө район гыч толшо ўдыр-рвезе-шамыч (**снимкыште**), У Торъял школ-интернатыште келшен илена да мероприятийлаште усталыкнам ончыктена. Тунемме деч посна Украиныште спецоперацийыште улшо иза, ача, чўчў, пошкудо-влаклан кертмына семын полшена. Серышым возена, открытым сўретлена, аралтышым, сухой душым ямдылена. Акак-шўжарак А.Окунева ден О.Шакирован вуйлатыме рўдерыш кок кугу коробка душым шукерте огыл колтенна. Поро пашашке изижат-кугужат ушненна. Ме сарзе-шамычын сенымаш дене пўртылмыштлан ўшанена.

У Торъял школ-интернатыште тунемше-влак.

Фотом школ архив гыч налме.

Российысе увер

9-11-ше класслаште тунемше-влак,
«Человеку нужен человек» всероссийский журналист паша конкурс – тыланда. Статьям серыза, видеом войызга, радиопередачым, фотопроектным ямдылыза. Тўрыс увер – vsekonskursy.ru сайтыште.

Шочмо кундемдам, тушто шочшо ен-влакым чапландарынеда гын,
«Смотри, это Россия!» всероссийский конкурсшко ушныза. Йодмаш ден пашам lookitsrussia.ru сайтыш **25 ноябрь марте** налыт.

11-ше классыште тунемше-влак 6 декабрьыште иктешлыше сочинийым возат. Тошто ден у теме-влак темлалтыт. **«Природа и культура в жизни человека»** ужашыш **«Язык и языковая личность»** подразделым пуртеныт.

Марий Элысе увер

Марий Элыште тунемше-влакын **всероссийский олимпиадыштын районисо йыжынже 8 ноябрь гыч 9 декабрь марте** шуйна. Ўдыр-рвезе-шамыч школышто тунемме предметла дене шинчымашыштым тергаш тўналыт.

9-12 ноябрьыште Йошкар-Олаште **«Корнями в России»** руш да славян тўвыра-влак тўнямбал конкурс эртаралтеш. **7 ияш деч кугурак ийготан** ен-шамыч ушнен керттыт. Йодмашым centruskult@rambler.ru адрес дене электрон почтыш **2 ноябрь марте** колтыман.

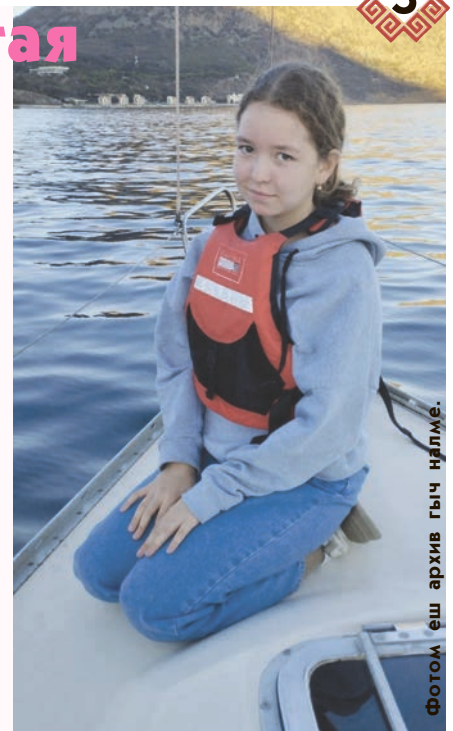
Йошкар-Олаште **«БумБатл»** макулатурым погымо всероссийский экологий акций **15 ноябрь марте** шуйна. Тошто кагазым, картоным Самырык-влакын полатышкышт але Историй да археологий тоштерыш кондаш лиеш.

Чолгалык «Артекыш» нангая

«Артек» тўнямбал йоча рўдер да тушто эн чолга ўдыр-рвезе-влакын канымышт нерген икымше гана авам деч колынам. Тушко логалаш манын, шуко тыршыман улмаш. Икымше класс гычак тўрлө конкурсышко, конференцийышке, олимпиадышке ушныман. Мыят мастарлыкемым да уш-акылемым чыла вере тергаш тыршенам. Эртыше тунемме идалык мыланем поснак лектышан лийын. «Язык – будущее народа» район-влак кокласе конкурсын «Презентация «Язык – культура», «Сочинение «Как говорят в моей семье» (англичан йылме дене), «Чтение стихотворения на русском языке» тагаслаштыже сенгышыш лектынам. «Восхождение» республикысе шанче-практике конфе-

ренцийыште биологий дене кумшо лийынам, руш йылме дене – икымше. «Нам о России надо говорить» да «Наследники Великой Победы» республикысе шанче-практике конференциялаште ойыртемамалтынам.

Икмыняр ийысе сенгымашем поген, мыланемат «Артекыш» каяш йон лектын. «Артек – добрый мой учитель» латикымше сменяште каненам. Тушко ме, Российын тўрлө кундемже гыч ўдыр-рвезе-влак, миенна. Мый «Морской» отрядыш логалынам. Отряднан темыже теныз дене кылдалтыше лийын. Ме морской кылдышым пидаш тунемынна, парусник дене тенызыш лектынна **(снимкыште)**. Тўнямбал рўдерлан келге шинчымашым пуымыжлан, чолгалыкым ешарымыжлан

Фотом еш архив гыч нанме.

да у йолташым муаш полшымыжлан кугу таум ойлем.
Аня ВИНОГорова.
Звенигово, Шолэнгер.

Роботым погена

Фотом школ архив гыч нанме.

Лажъял школышто «Точка роста» рўдер почылтын. Туньктышына-влак тушто биологий, физике, информатике, ОБЖ предметла дене онай кружок-шамычым вўдат. Мыланем робототехнике моткоч келша. Ме робот-влакым уло кумылын погена **(снимкыште)**. Тыгак у профессионалла нерген пален налына. Кугу лиймекем, ала ильшемем ты алан денак кылдем?!

Костя ВОЛКОВ.
Шернур район.

Куанле тат

Тений шыже пеш кужун шуйна. Ояр кечыжымат ок чамане, йўр денат куандара. Шўртнў пагытым моктен, школыштына шыже пайремым эртаренна. Йоча-влак поделкым, фотом ыштен ямдыленит, сўретым сўретленит. Шуко тунемшылан кучыктеныт. Нунын коклаште мыят лийынам. Вашке каникул шуэщ, тидыже эшеат куандара!

Юлия ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксола.

Волжский район Пётъял школышто тунемше йоча-влак «Арулык – тиде тазалык» калыкмутым раш умылат. Тунемме классыштышт веле огыл, тыгак школ йырым-йыр арулыкым эскерат. Теве 2-шо классыште тунемше-шамыч туньктышышт Н.В.Никифорова дене пырля **(снимкыште)** лышташым удырен поген налыныт. Шкалан ончалаш куанле, эртен ошкылшо егынат кумылжо нўлталтеш.

Л.КОШАЕВА.
Авторын фотожо.

Арулыкым эскерат

Туктым улына

Конкурс

Морко районысо Арын школ «Ямде лий» газет редакциясы дене пырля «**Чавайным моктен мура Марий кундем!**» республикысе сылнымут конкурсым эртарам. Тушко **1-11-ше** класслаште тунемше-влак ден туныктышо-шамыч ушнен кертыт. Почеламутым, ойлымашым, йомакым, очеркым, эссем шке возыман, сүретым сүретлыман. Туныктыш-влак ден квестым, тест заданийым, кроссвордым, викториным але экскурсий маршрутym ямдылыман. Пашам **26 ноябрь марте** колтыман. Тўрыс увер – edu.mari.ru сайтыште.

Марий шўлыш – вўрыштыжак

Паранга посёлкысо школышто шукынжо руш, татар йоча-влак тунемыт гынат, марий ўдыр-рвезе-шамыч поснак чолга улыт. Нунын кокла гыч иктыже – 9-ше классыште тунемше Елена Трофимова (снимкыште). Ўдыр чолгалыкшым тўрлў мероприятий ден конкурсышто чўккыдын ончыкта.

– Мый марий улмем дене моткоч кугешнем. Ача-авам изи годсек шочмо йылме дек шўманьденыт. Марий йўламат жаплена. Классыштына марий-влак кумытын веле улына. Туге гынат икте-весе коклаште марла кутырена. Южо ең калык тувырым чия да «Марий улам» манеш. Чын, но, мыйын шоньмаште, марий шўлыш вўрыштыжак лийшаш. Ме шочмо тўвырам вияндымашке, йылмым арален кодымашке могай-гынат надырым пыштышаш улына, – оила ўдыр.

Ленан сеньмашыже ятыр. Районышто эртаралтше Якимов, Герасимов лудмашлашке кажне гана ушна да сеньше-влак радамыш лектеш. Марий серызе-шамыч кокла гыч Миклай Казаковын возымыжо чонжылан поснак лишыл. Почеламутым сылнын лудаш аваже Эрвика Лазарьевна туныкта.

– Шке семын подышто шолаш куштылго огыл, чолга марий ўдыр-рвезе-влак дене кылым кучыман. Садлан тений кеңежым Марий самырык туктым слётмыш миенам. Тўрлў кундемшыте илыше самырык ең-шамыч дене палыме лийынам. Марий калык йўла нерген шуко ум пален налынам да утларак шымлаш кумыланынам, – оила Лена.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Авторын фотожо.

Пайдале сомыл

Руэм кыдалаш школышто «Репортёр» кружок пашам ышта. Тудым И.В.Исакова вуйлата. Кыдалаш класслаште тунемше-влак, школысо уверлам иктешлен, пырдыжгазетым ямдылат. Пытартыш газетым лудаш поснак онай лийын. Самоуправлений кечын шке туныктышыштым алмаштыше йоча-влак деч интервью налыныт да пырдыжгазетеш савыктеныт. «Репортёр» кружокын еңже-шамыч кўлешан сомылым шуктат. Журналистике дене палыме лийыт, сылнын возаш тунемыт, шинчымашыштым пойдарат.

С.Н.ДОЛОНИНА.

Медведево район.

Уш-акылым пойдаренна

«Марий сылнымут сад-вечыште» кружокын еңже-влак «Сылнымут шыже» республикысе семинарышке ушненна. Тудо Йошкар-Олаште эртаралтын. Лўмлў марий поэт да писатель-шамыч дене палыме лийын кутыренна. Возымо пашана-влак ден «Проза» секцийыште акым пуэныт. Мый кружокна нерген каласкаленам. Надя Сергеева «Россий салтак» почеламутым лудын. Семинар кышкарыште шуко ум пален налына. Весканат ушнаш кумылан улына.

Анна АНИСИМОВА.
Морко, Шўргыял.

Марий калык керек-кушто ила гынат – ик калык; тудын йылмыже, йўлаже, койышыже иктўрлў.

М.ШКЕТАН.

Чот куаненам

Мый 1-ше номеран Морко кыдалаш школышто 3-шо классыште тунемам. Йўратыме урокем – марий йылме. Мўнгыштат марла мутланаш тыршем. Марла почеламут-влакым сылнын лудаш келша. С.Г.Чавайнын шочмыжлан 135 ий теммылан пўлеклалтше икмыняр конкурсышко ушненам. Чавайн лудмаште иктагашем-влак коклаште кумшо верым налынам (снимкыште). Чот куаненам, ончыкыжымат тыршаш тўналам.

Варвара ДИГИНА.
Фотом еш архив гыч налме.

Йылмын ончыкылыкшо – шкенан кидыште

Кажне еглан шочмо йылмыже эн лишыл да шерге лийшаш. Чаманен каласыман, кызыт шуко йоча шочмо йылмыжым пала гынат, тудын дене огеш мутлане. Ёдыр-рвезе-влакым шочмо йылмышт деке шўмандаш манын, руш, одо да англичан йылмылам туныктышо, кусарыше, йоча книган авторжо Лариса Широбокова (снимкыште) «Книжный сундучок» проектым илышыш шынгарен. Йоча-влак мультфильмла, книгага полшымо дене шочмо йылмышт дене шомаклам пален налыт, мутланаш тунемыт. Эн ондак автор книгаг рушла возен, вара тудым одо йылмыш кусарен. Икмынар жап гыч моло финн-угор йылмышкат кусараш шонымаш лектын. Шукерте огыл марий йылме дене книга ош тўням ужын. Кусарыме сомылым Марий Элын шочшыжо, кызыт Венгрийыште илыше Ирина Каменщикова (снимкыште – Марк эргыж дене пырля) шукта.

– Ты проект кышкарыште тўрлў йылме дене 7 пособий ямде лийшаш. Вичкыж книгагалашке интерактивный сюжетым, тўрлў теме дене кылдалтше предложений ден сўрет-влакым пуртымо. Мутлан, «Мый сўретлем» книгаг чиялташ кучылташ лиеш. «Кандыра» книгаг почеш кид йымалне улшо материал гыч модышым келыштарыман. «Айда пырля модына» книгагште капкылым виандыше тўрлў модыш дене палдарыме. Книга-влак почеш йўкан фильм ышталтеш. Текстым лудаш веле огыл, колышташат йўн уло, – ойла Ирина.

– Ты проект кышкарыште тўрлў йылме дене 7 пособий ямде лийшаш. Вичкыж книгагалашке интерактивный сюжетым, тўрлў теме дене кылдалтше предложений ден сўрет-влакым пуртымо. Мутлан, «Мый сўретлем» книгаг чиялташ кучылташ лиеш. «Кандыра» книгаг почеш кид йымалне улшо материал гыч модышым келыштарыман. «Айда пырля модына» книгагште капкылым виандыше тўрлў модыш дене палдарыме. Книга-влак почеш йўкан фильм ышталтеш. Текстым лудаш веле огыл, колышташат йўн уло, – ойла Ирина.

– *Книгаг ямдылыме годым мом шотыш налыда?*

– Икымше – куштылго мут-влакым кучылтына. Кокымшо – книган сюжетше йочан ийготшылан келшышаш. Тыгак шарныман, йоча пелен ача-ава, коча-кова але вес лишыл ег лиеш гын, лектыш эшеат куандара. Йўкын пырля лудмашын пайдаже моткоч кугу. Икшывылан куштылго лийже манын, текст-влак кўчык

предложений-ла гыч шогат. Предложение-йым але мутшамычым шарнен кодашлан шаблон-влакым ямдылыме. Эн тўнжў – йочам марий книгаг деке шўмандаш.

– *Ты пашалан пижаш мо кумылаҗден?*

– Мыйын кок изи икшывем уло. Венгрийыште илена гынат, кугурак эргым дене шочмыж годсек марла мутланем. Кушмыжо семын руш йылме денат книгаг лудаш да мультфильмым ончаш

Порт йыр шудо. Тудо уаҗрге.

тўналынна. Чаманен каласыман, марла мультфильм пеш шагал. Сўретан книгаг лам шергалаш, лудаш йўратена. Ларисан тыгай книга-влакым ончыктыме-кыже, марий йылмыш кусараш шонымыжым каласыме-кыже, мый полшаш вигак келшенам.

– *Тыгай книгаг кўлешлыкше могай?*

– Ты сўретан книгаг йўрпеш у форматан. Тудо йочан психологийжым шотыш налын возалтын. Садлан икшывылан поснак онгайын да ойыртемалтшын чучын кертеш. Йочалан могай книгаг келша, мо онгайын чучеш гын, жапым чаманыде, пеленже шичман да йўкын лудман. Уэш-пачаш лудаш йодеш гынат, йодмыжым шуктыман. Марий йылмым йот йылме семын тунемше-влак-лан книгаг кугу польшышым пуа. Ёшанен кодына, сўретан книгагана-влак йоча, ача-ава, туныктышо-шамычланат куаным да пайдам кондат.

В. МАМАЕВА.
Фото-влакым

еш архивла гыч налме.

Ўрканыде тунемза!

Тўнямбалне шуко тўрлў йылме уло. Кажныже семынже поян да сылне. Марий калыкат шке йылмыж дене кугешна. Кугезына-шамыч тудым мыланна, самырык тукумлан, арален коденыт. Тудо курымла дене виангын толеш, вашталтеш, у мутшамыч дене пойдаралтеш. Шочмо йылмын полшымыж дене ме илышым умылаш тунемына, уш-акылнам пойдарена, шўм-чоным почын мутланена, шонымынам раш да чаткан каласен пуэн кертына. Шочмо йылмым аклымаш – шочмо мландым, шочмо элым, ача-авам йўратымаш дене иктак. Шабдар Осыпын ушан ойжым шарналтен, тыге ойлем: «Йоча-влак, «йўратыза шочмо йылмыдам, тудым ўрканыде тунемза». Тўнжў – аралыза».

Яна ДМИТРИЕВА.

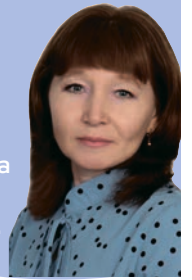
Морко, Коркатово.

Куандарыше пагыт

Кеч-могай жап шке семынже мотор, а шыже шуко тўслан поян. Йоча-влаклан пўртўс вашталтме нерген эре ойлыман, пырля эскераш туныктыман. Игече вашталтмым пўртўс календарьыште палемдаш лиш.

Лаштыкым Медведево посёлкысо 6-шо номеран «Онгыр» йочам виангыше рўдерын кугурак воспитательже Ольга Валерьевна КАЗАНЦЕВА ямдылен.

Сўрет-влакым ончен, шыже нерген каласкалыза.

Шыжым янлык ден кушкыл тўнян кузе вашталтмыжым пален налаш книга-влак полшат. Воспитатель дене пырля лудаш темлена:

Н.Грибачёв «Йошкар лышташ», К.Ушинский «Мўкши ден карме», Н.Сладков «Шыже омса лондемыште», В.Сутеев «Олма», руш да марий йомак-влак.

Айста модына

Кушто мо кушкеш?

Тиде модыш пакчасаскам, емыж-саскам ойырен палаш, кушто шочмыштым пенгыдемдаш полша. Йоча емыж-саскам але пакчасаскам ончыкта, тиде мо улмым ойла, чодыраште але сад-пакчаште кушшо тўшкашке пышта.

Мастар кид

Тўрлў пушенге

Парням лывыртеме паша изи йоча-влаклан шуко пайдам конда. Икшыве кид дене мынар шукрыак пашам ышта, тунар писынрак мутланаш тўналеш, вашке виангеш. Изи ийготан йочалан парня дене утларак сўретлыман. Мамыкан изи тоям кучылтын сўретлаш лиш.

Тўрлў чиян карандашым пўсемдыме годым лекше шўк деч мотор шыже пушенге лектеш.

Писылудыш

- ✓Шонго шоншо шокшо шўрым пеш шолта.
- ✓Ковыштам кова шынден, Каза толын авызлен.
- ✓Пундыш воктен понгыжо! Понгым поген понгызо.
- ✓Жапын-жапын йўр шыжа.

Тушто

Лумат огыл, йўрат огыл – порсынла койын велеш. Шошым тоем, шыжым луктам.

Графомоторике – йочам ручка ден карандашым чын кучаш, линий гыч лекде, точко-влакым ушаш, штриховатлаш да сўретлаш туныктымаш.

Шыже

Лышташ велеш,
Велеш эре.
Мардеж лўшка,
Лўшка перен.
Лышташ йога, йога эре.
Чара чодыра –
Чыла вере.

В.МУХИН-САВИ.

Мобиль – тиде шуко функциян тунемме пособий. Тудо йочасадын кеч-могай лукшым сўрастараш полша. Кажне пайремлан але идалькын посна пагытшылан кельштараш лиш. Шыжылан тебе тыгай мобиль келшен толеш.

Мотор да поян

Шыже пүртүс могай мотор да поян!
«Игече айдеме семьянак түрлө кумылан: коклан йүр йүреш, лумат лумеш, пыл лонга гыч кече орын-орынак ончалеш», – шыже нерген туныктышем тыге оила. Чынак, лач тыгай. Теве пиле мардеж пушенгыла гыч кодшо лышташлам рүза. Туге гынат ты пагыт мыланем келша. Шыжын түрлө түсшө кумылым нолта.

Вероника МАМАЕВА.
У Торьял, Кузнеч.

Весела пайрем

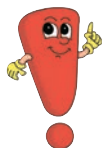
ФОТОМ ИОЧАСАДЫН АРХИВЕ ГЫЧ НАЛМЕ.

Фокус

«Куштышо» мармелад

Күлеш: «Червячки» мармелад, 2 стакан, уксус, содо, күзө ден она.

Ик стаканыш леве вүдым темена да 3 совла содым пыштена. Весышке укусум опталына. Мармеладым 4 ужашлан пайлена. Ужаш-влакым 15 минутлан содан стаканыш пыштена. Лукмек, укусан стаканыш верандена. Ужаш-влак «кушташ» тўналыт.

Лүдыкшыдымылык школ

Йоча мўнгыштў шкетын ко- деш гын, ача-авалан тыгай правил-влакым темлена.

○ Коймо верыш шкендан але пошкудо-влакын, полицийын да вашкеполышын телефон номерлаштым возен шындыза.

○ Йочалан лўмжым, фамилийжым, ача-аван лўмыштым, адресым да телефон номерым туныктыза.

○ Пўсў да энгекым кондышо арвер-влакым корандыза.

○ Окна ден омсам петыраш ида мондо.

○ Йоча кастене шкет ко деш гын, пўлемыште тулым ида йўртў.

○ Окнаш тўкалтат гын, «Ачай! Тышке тол!» манын йочам кычкыралаш туныктыза.

Я.П.Майоров-Шкетанын «Парашют» ойлымашыже почеш Виктория ИВАНОВАН сўретше. Морко, Коркатово.

Ребус

+

Ferrum
26
Fe
55.845
(марла)

МАРИЙ ЭЛ РЕСПУБЛИКАСЫН ТўВЫРА. ПЕЧАТ ДА КАЛЫК-ВЛАКЫН ПАШАШТ ШОТЫШТО МИНИСТЕРСТЫКЕ		МАРИЙСКИЙ КОПИЦАЛЬНЫЙ ТЕАТР	
М.Шкетан лумеш Марий куклажы драма театр		др. И. М. Шкетан	
КЫЛМЕ	НОЯБРЬ		
2 из 18:00	МўКШ ОТАР / Пасека Драма	С. Чавыш	1 ч. 45 м.
4 шма 16:00	ШИЙ ПАМПАЛЧЕ / Серебряная Пампалче Музыкал	Э. Долова, С. Владыкова	1 ч. 50 м.
8 ср 18:00	СПАСТИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА / История невосставшего подвига На русском языке	М. Хайфец	1 ч. 45 м.
9 из 18:00	КИТАЙ КУВА / Китайская бабушка Комедия	А. Богачева	2 ш.
10 кг 18:00	ЙўРАТЫМАШ ДА КўГўРЧЕН-ВЛАК / Любавь и галуби По мотивам сказки Ш. Перро	В. Гурьян	2 ш. 20 м.
12 вс 11:00	ЗОЛУШКА / Сказка На русском языке		1 ч.
12 рш 16:00	АВА КАПИТАЛ / Материнский капитал Комедия	В. Мазнева	2 ш.
18 шма 16:00	КЕНЕЖ ЙўД / Летняя ночь Музыкальный комедия	Н. Арбан	
19 рш 16:00	КЕНЕЖ ЙўД / Летняя ночь Музыкальный комедия	Н. Арбан	
22 ср 18:00	ГАМЛЕТ. МАШИНА. ЦЕМЕНТ / Спектакль-кино	У. Шекспир, Ф. Габделов	3 ч.
24 кг 18:00	ЮМЫНўДЫР / Дочь Бога Музыкал	Н. Пушкено, С. Владыкова	2 ш.

РЕКЛАМЕ.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-48.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министрстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» савыктыш пўрт» КАУ.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьыште пумы.

0+

Печатьыш пумы жап – 14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт түрлў лийын кертят. Серыш-влак мўнгош огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооруженный Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamedeli>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

КОНКУРС

Мария ГРЕЧКОСЕЕВА
(Шернур, Кукнур) — туныктышыжо И.Л.Михайлова дене пырля.

Элина НИКОНОВА
(Йошкар-Ола, 1-ше номеран школ) — туныктышыжо Н.С.Соловьёва дене пырля.

Роман ГРЕБНЕВ
(Советский, Ушнур) — туныктышыжо Т.И.Иванова дене пырля.

29 октябрьыште писатель, драматург Я.П.Майоров-Шкетанын шочмыжлан — 125 ий.
Тудын «Эренгер» романыштыже Эвай Пöтырын ачаже але аваже тыге ойла!

- * «Мыйын үнарем уло гын, тудынат лийже. Мый шупшын налын омыл».
- * «Ачада ынже шиж, кузе моштеда, ыштыза».
- * «Эргым, кеч-кузе иле, мый тыйын илышлан оза омыл, мыйым гына нигунам ит мондо».
- * «Тый колет, да суртемже колан кодеш вара?»

В.СМИРНОВ ямдылен.

1 гыч 50 марте числа-влакым кө писынрак муэш!

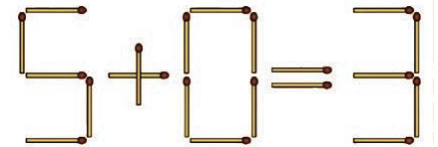
Пырысиге ден мундыра-влакым шотлыза. Вашмутым онгыш возыза.

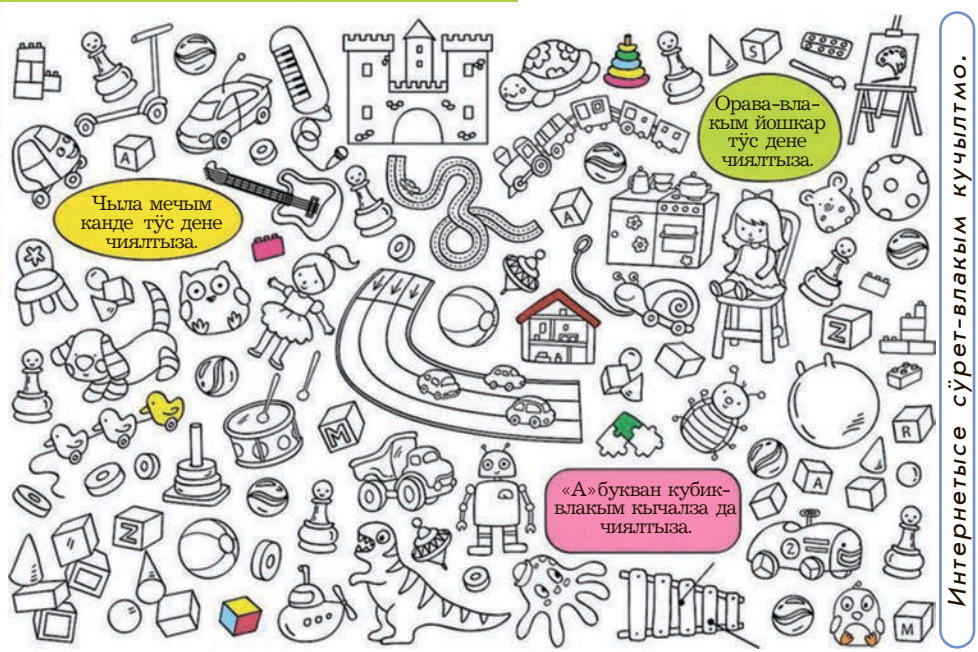
Мичун аваже кевытыше кум тувырым налын. Тидлан 1500 тенгем түлен. Кажне тувырын акше — 360 тенге. Кевытче Мичун аважлан мыняр тенгем портылтышаш?

Йодыш-влак олмеш могай числам шындыман? Молан?

12	4	21	3	18	2
16	8	24	18	20	16
48	3	63	7	?	?

Ик шырым верже дене вашталтен, чын вашмутым ыштыза.

Чыла мечым канде түс дене чиялтыза.

Орава-влакым Йошкар түс дене чиялтыза.

«А» букван кубик-влакым кычалза да чиялтыза.

Интернетсе сурет-влакым кучылтмо.